

HIREK

0000

Magyar főherceg

a magyar néphez.

(Saját tudósítónktól.) Eljenző, tomboló, kipirult tömeg áll körül egy budai palotát; kalapokat lenget, zsebkendőt lobogtat és valakit minden áron látni akar. Egyszerre csak kinyílik a palota erkélyének üvegajtaja és kilép a palota gazdája, József főherceg. Ahogy megpillantják, a lelkesedés lángjai még magasabbra csapnak és minden kebel úgy érzi, mintha megszükkült volna a világ. A királyi főherceg pedig kezével int és beszélni kezd. Magyar hazafiságról, magyar lelkesedésről, magyar érzésről beszél és szépen megköszöni az ovációt...

Ebren vagyunk-e, vagy álmodunk? Nem képzeletünkben született-e az az erkély-jelenet? Hazafias tépelődésünkben sokszor elgondoltuk a nemzet és uralkodóház összeölelkezését: talán a régi gondolatfoszlányokkal játszik a fantázia?

Akik erős hittel hittek abban, hogy a magyar nemzetnek és a Habsburg-dinasztiának egymásra kell találniuk és *felséges egészet kell alkotniuk, mert csak így tudják megállani idők viharát*: ünnepet ülhetnek. Hitünk testet öltött. Fálháborodás, harag, keserűség fordul Szerbia felé, mert háborúra kényszerített bennünket. Ezekbe az érzésekbe most a köszönet kis csokrát vegyítjük el: *részben neki köszönhetjük, hogy a Habsburgok és magyarok lelke egymáson doboghat*. Ha a háború fekete madara nem ereszkedett volna le ránk, az elzárkózottságról s bizalmatlanságról regélő legendák tovább éldegéltek volna. Dinasztia és nemzet együtt-létét érdekházasságnak tekintették, amelyben csak épen annyi szeretet és odaadás nyilvánul meg, amennyit a szomszédokra tekintettel, nyilvánítani kell.

Nemzet és dinasztia valóban azon egy történeti terméknek tekintik magukat, mely *csak így egybeforrva*, elválaszthatatlanul képesek a bennük rejlő energiákat kicsiráztatni. Most, mikor arról van szó, hogy a monarchia és hasonlóképp a dinasztia úgy maradjon meg Európa közepén, ahogy van, József főherceg azt mondja az erkélyén, hogy *a mozgósítási parancsnak, sehol úgy nem engedelmességek, mint Magyarországon*. A tömeg pedig torkaszakadtából éljenzi a Habsburg-ivadékok, vezérének nézi és bizik benne.

Lehet-e ezt félreértetni? Lehet-e valaha azt mondani, hogy nemzet és dinasztia közé a félreértés éke nyomulhat be? Az erkélyen hajlongó és szónokló főherceg azt jelenti, hogy *a trón és a nép között tántorgó úr végképpen eltűnt*, egészen közel értek egymáshoz, egybeforrtak és így egybeforrtan alkotják azt a sziklát, amelyen a monarchia jövődjéje biztosan megállhat.

— **Selyemzászló Rózsa Izsónak.** A szegedi hölgyeknek az a mozgalma, hogy tiszteletüket és nagyrabecsülésüket demonstrálják Rózsa Izsó dr. iránt képviselővé választása alkalmából, városszerte rokonszenvet keltett a hölgyek társadalmában. Az értékes és becses ajándék, a diszes selyemzászló átadása már meg is történt. A szegedi hölgyeknek egy

küldöttsége jelent meg Rózsa Izsó dr. lakásán, ahol kedves szavak kíséretében adták át a selyemzászlót. Rózsa Izsó dr. meghatottan mondott köszönetet a hölgyek figyelméért s megígérte, hogy a rokonszenznek ezt az őszinte megnyilatkozását legszebb emlékeként fogja őrizni.

— **A mozgósítás és a szegedi rendőrség.** Somogyi Szilveszter dr. rendőrfőkapitány hazaérkezett szabadságáról és átvette hivatalának vezetését. A rendőrségen nagy zavart okozott, hogy a mozgósítás következtében katonának hívták be a rendőrtiszteket és a rendőrlegényeket egy részét. A főkapitány hazaérkezése után nyomban intézkedett, hogy a közbiztonság érdekében 28 napra mentsék fel a katonai szolgálat alól azokat, akik a legénységi állományba tartoznak. A rendőrtisztek is nyomban kérelemmel fordultak a hadügy-minisztériumhoz felmentésük iránt. Papp Menyhért dr. rendőrkapitánynak, Lengyel István, Gróf Dezső és Bokor Antal rendőrtiszteknek a felmentési engedélyük már meg is érkezett; Fodor Jenő, Follráth Gyula, Szakáll József dr. kapitányoknak, Bozsó Antal és Lipkay Zoltán rendőrtiszteknek azonban be kell vonulniuk.

— **A szakszervezetek három évi működése.** A magyarországi szociáldemokrata szakszervezetek augusztus 15-én kongresszust tartanak. Ez alkalomból a szakszervezeti tanács a szakszervezetek legutóbbi három évi működéséről jelentést készített, amelyből kiténik, hogy a szakszervezetek három év alatt 6.895.587 koronával segélyezték tagjaikat. Kulturális célokra 880.000 koronát adtak ki a szakegyletek. A famunkások szakegylete a tagdíj bevétel 114 százalékát segélyre adta, a nyomdászok 89 százalékot. A szakegyletek segítségével csinálta meg a főváros a munkanélküliek összeszámlálását is. A politikai küzdelmek nagyban erősítették a szakegyleteket.

— **Shackleton újabb expedíciója.** Megemlékeztünk már arról, hogy Shackleton, a híres angol sarkutazó újabb expedíciót szervezett, mellyel a délsarkra indul. Mint Londonból jelentik, érdekes nyilatkozatot tett most Shackleton az expedícióra vonatkozóan. E szerint az újabb expedíciónak az a célja, hogy a déli sarkvidék eddig ismeretlen területeire elhatolva, ott különböző tudományos megfigyeléseket végezzen. Az expedíciónak különösen az élelmezéssel való ellátása tekintetében nagy segítségére volt Beveridge ezredes, katonai főtörzsorvos; kiszámította az expedíció részére megfelelő élelmicikkek és konzervek kaloria-értékét s ezzel lehetővé tette, hogy az expedíciót a sarkvidéken annyira fontos, kifogástalan, tápláló és egyuttal változatos élelmiszerekkel kellően ellássák. A napi ételadagot 5512 kalóriában állapította meg s minthogy normális viszonyok között egy embernek napjában csak 2500 kaloria tápértékre van szüksége, a sarkvidéki nehéz körülményekre való tekintettel egy-egy napi adagot a kétszeresnél is nagyobb tápértékre egészítettek ki. A természetes tápszereket az expedíció természetes állapotban viszi magával, úgy, hogy például a gyümölcsfélék és a hüvelyesek héját, hüvelyeit a kutyák táplálására fordítják, sőt előre nem látott esetben még az expedíció táplálására is fordíthatják. Szeszest italt csak kis mennyiségben visznek magukkal, kizárólag orvosi célokra, amikor szükség esetén a pillanatnyi kimerültség ellen alkalmazzák. Ital gyanánt általában teát fognak élvezni, ami az eddigi sarkvidéki utaknál is kiváló szolgálatot tett. Az időszámításra különleges napi beosztást alkalmaznak és pedig a 19 órás rendszert, amelyből 8 órát az előhaladásra, 8 órát a pihenésre és 3 órát az étkezésre szándékoznak fordítani. Hogy ezt az időbeosztást be tudják-e tartani, az mindenesetre majd a sarkvidéki helyi viszonyoktól és körülményektől függ. Shackleton maga nagyon bizik expedíciója sikerében.

— **A tengerparti fürdőzők menekülnek a háború elől Fiuméből** jelentik. A háborús hírek a magyar kikötő városban igen nagy izgalmat keltettek. A lakosság hangulata igen lelkes, a térzenét meg-megújuló tüntetésekkel kísérik. Magyar, horvát és olasz egyaránt részt vesz ezeken a tüntetéseken. A forgalom, különösen a személyforgalom *hihetetlen arányokban megnövekedett*. A tengerparti fürdőhelyek közönsége *pánikszerűen haza törekszik*; különösen attól tartanak, hogy a személyszállítás korlátozása miatt néhány nap múlva már nem utazhatnak el. A fürdőzők között igen sok a szerbiai vendég; ezek már szombaton az ultimátum hírére *elutaztak*. A dalmát és isztriai fürdőhelyek ugyiszlám kihaltak, *Abáziában is alig van fürdővendég*. A ben-szültött lakosság is nagyon érdeklődik az események iránt, a tengerparti hajókat minden községben valósággal megrohanják újabb hírekért a dolnai partokon Arbéban, Vegliában a horvátok és olaszok együtt tüntettek a háború mellett.

— **A vihar.** A csütörtöki vihar — amint Zsolnáról írják — rettenetes rombolást vitt véghez a felvidéki erdőségeken s több helyen a kidöntött fák emberéletben is tettek kárt. Kopelyuk Vasról az óváraljai erdőirtásnál foglalkozott, amikor a vihar kitört és egy fát úgy vágott hozzá, hogy mellkaszu-zódást és lábtörést szenvedett. Súlyos sebével a kórházba szállították. Sopronban is óriási károkat okozott a vihar. A Kis-utcaiban egy háznak a tetejét vitte el, fákat gyökere-stől tépett ki. Ablakokat szakított ki és a házak tetőzetét alaposan megrongálta. A vihar az új kórház építkezésénél az állványok nagy részét eldöntötte. Rengeteg kárt okozott azonban a gyümölcsösben, ahol a fák-ról a még éretlen gyümölcsöt teljesen lerázta. De nemcsak Sopronban, hanem a megyében is óriási kárt okozott a vihar. Így Bük-kön a cseki cinkgyárban a vihar által ki-döntött villamosvezeték öt ökröt agyon-sujtott. A kocsisnak szerencsére nem történt ba-ja. A vihar a vetésben is okozott óriási károkat.

— **A mezőkövesdi feministák követet akarnak választani.** A mezőkövesdi matyó-asszonyok, akik eddig eredeti és színpompás himzéseikkel, kézimunkákkal tették híressé a kis borsodi mezővároskát, új oldalról mutatkoznak be. Arról van szó, hogy a *derék mezőkövesdi asszonynépség között tért hódított a feminista-eszme*, a hölgyek egyesü-le-tet is alakítottak az eszme érdekében és ősz-re nagy dolgokat terveznek. Az egész moz-galom egy kövesdi urinőtől, dr. Reich Emil-nétől ered. Ő volt az, aki hirdetni kezdte a feminizmust az egyszerű asszonyok között. Előbb csak szűk körben folytak az eszme-eserek, majd, mikor a kis tábor megnöve-kedett, a kövesdi asszonyok lapokat, folyó-iratokat kezdtek járattatni, olvásgattak, vitatkoztak és most már ők terjesztik az eszmét a környéken. Babó Jánosné, aki egyszerű kövesdi asszony és még nemrégiben csak be-tűzgette az ujságokat, már ismerős az inter-juval. Nem lepődik meg az ujságíró kérdé-sén és meglepő szabatsággal válaszol:

— Hát kérem, igaz. *Mi feministák va-gyunk mindannyájan, majdnem az egész fa-lu*. Tetszik tudni, úgy van a dolog, hogy mi ugyanazokat a jogokat követeljük, amiket az emberek kapnak. Már hogyné, mikor ők csak három-még hónapig vannak idehaza, az év többi részét elvándorolják. Járnak a Bács-kában, a Dunántul, a Szepességen, minde-műtt, aratnak, kaszálnak, iparba mennek s ezalatt mi dolgozunk idehaza. Himezünk, varrunk. Megkeresünk mi annyit, mint az emberek. Aztán mért ne küldhetnénk mi is képviselőt az országházba...

A kövesdi asszonyok mindenáron meg akarják választani követnek Reich Emilné,